

יעקב שרת / איש מאדים דס יהודי לא יהיה הפקר

כן, דס יהודי לא יהיה הפקר! אמר אריאל שרון בחברון, ואני מצטרף אליו בזה כתומך ללהב בחמשת המלים הללו. אבל, אולי בשמע שונה כלשהו מזה שכיון אליו הנ"ל. לדידי, הציוני, דס יהודי לא יהיה הפקר! אין פירוש, בראש ובראשונה, דס יהודי לא יהיה מותר, או אם יישפך דס יהודי, זה לא יעבור בשתיקה, מפני שדס יהודי אינו הפקר. לדידי הציוני הזה פירוש, קודם כל, אל יופקר דס יהודי לשווא! אל יינקטו צעדים על-ידי ממשלת ישראל, על-ידי גופים לא ממלכתיים, על-ידי יחידים, שמשמעם, בסופו של דבר, שפיכת דס יהודי לשווא, כאילו הוא הפקר, כאילו העם היהודי יכול להרשות לעצמו אבדן חיים בלי חשבון.

ואני חושב, שמי שהולך לשבת בתוך חברון, למשל, עושה בכך דס יהודי להפקר, מפני שהוא יודע היטב את משמעות הצעד הזה במסגרת העימות היהודי-ערבי בארץ-ישראל. הדמגוגים של, דס יהודי לא יהיה הפקר! נוסח-שרון מזרזים לגזור גזירה שווה בין חברון ומשגב-עם, בין חברון וכביש-החוף, בין חברון ומלון "סבוי" בתל-אביב. רבותי משווי חברון עם תל-אביב או עם משגב-עם, מה בדבר שכם? מה בדבר רבת-עמון? מה בדבר כל עבר הירדן המזרחי, עד הפרת? (ואל תידיהו כל כך מהמונה, עבר הירדן המזרחי; הבית-ירים שרים עד היום, שתי גדות לירדן, ודגניה א' ודגניה ב' ואפיקים, ואשדות-יעקב איחוד ומאוחד, ומסדה ושערי-הגולן ועיר-גבע ועוד — כולם בעבר הירדן המזרחי, ובתור התחלה זה לגמרי לא רע). השאלה אינה עומדת איפוא: אם העימות האלים לא יהיה בחברון, הוא יהיה בתל-אביב; אם השאלה היא זאת: האם נגזר עלינו שיהיה עימות אלים, או שמה יש סיכוי למנוע אותו? ומן השאלה הזאת נובעות השאלות הבאות: אם יש סיכוי למנוע עימות, האם אין זה ברור, שתנאי לכך הוא אי-סיפוח חברון למדינת ישראל? כלומר, מי שדוגל בסיפוח חברון דוגל בהמשכת העימות, מעוניין בהחפפתו, על מנת שהתוצאה הסופית שלו תהיה חברון נקיה מערבים וטהורה יהודים. וכבר אמר הרב כהנא בחברון, במלים מפורשות ששודרו ב"קול ישראל": "או אנחנו או הם!"

מי שחושב כך — "או אנחנו או הם" — צריך לשמוח ולעלו על מה שקרה ב"בית הדסה" בחברון, שכן הריגת ששה יהודים בפתח אותו בית מועדדת את ההרפת העימות ומקרת את, "שעת האמת" — כלומר לא המילחמה — אשר, ברור כשמש, תסתים בנצחון ישראל כה מוחץ, אשר יבטיח את המשמדה או הגירוש של כל ערביי הר חברון והר שומרון והבל עזה, או שתיהן גם יחד.

מי שחושב אחרת, כלומר מי שחושב, גם אנחנו וגם הם, נהיר לו שאם יש סיכוי למיתון העימות הריהו בבלמות התרבותם של מוקדי גרוי, בהימנעות מצעדים שאין בהם לרפא את החולי הממאיר, אלא רק לגרום לשלוחות נוספות שלו להשתרש במקומות נוספים בגוף. חברון כמוקד ממאיר של סרטן העימות היהודי-ערבי היא ברכה לחסידו העימות, הששים אלי קרבות חדשים, המו-לידים קרבות חדשים; היא קללה למי שעדיין נותר בלבו שביב תקווה מפרפר בקושי, שיש מוצא של שלום ושל כבוד הדדי על העימות ההיסטורית.

על הברכה ועל הקללה העם שלנו מפולג. חבל, אבל זו מציאות חיינו. אפשר, אפס, שהפור כבר נפל. שאין דרך חזרה. שהמילחמה הבאה בלתי-נמנעת (כידוע, כאשר אתה בטוח שמילחמה בלתי-נמנעת, מילחמה תבוא; ואמרנו לכם, תהיה מילחמה, עשויה להיות אזהרה, אך עשויה להיות גורם המילחמה שתצדיק את האזהרה), ואז הישראלי יצטרך להת-ליט (ואני מתכוון לישראל שעדיין לא החליט, כי יש כאלה שכבר החליטו והסיקו מסקנות המצטברות לאוגדות שמעבר לים): כל הכבוד לתאוריה של מאה-שנות-מילחמה-יהודי-ערבי-אשר-החשיך-המשחש-יבוא. אבל תודה, לא בשבילי. לא דווקא מפני שאולי אני אהיה, או בני או נכדי, ואז כל העסק לא כדאי לי אישית (אבל, אולי כדאי לאומית), אלא מפני שאם אנחנו מדינת מילחמה מתמדת, ועם של מילחמה מתמדת, לא יתכן שהדבר לא יתן אותותיה בהווה שלנו, במיבנה הנפשי שלנו, במערכת החברתי שלנו וכו' (ואולי כבר נתן, ולכלת הימחק) — וזה פשוט לא זה. זה לא, "אור לגויים", ובוודאי שלא, "מצינו תצא תורה ליהודים".

זה, בכל אופן, החשבון שלי, וככל שמתחורר לי שקומץ קנאים מכתבים לאומה שלמה את דרכה המילחמית, איני יכול שלא לשאול לאן כל זה מוביל את החברה הישראלית — כחברה ערכית, ואיני יכול שלא להודות, כי אכן הקומץ — ואני משוכנע שמדובר בקומץ — "מוליד באף" עם שלם. יש בסוציולוגיה מושג הקרוי "מידרג הניקור". הוא בא לציין את הסולם החברתי, שבו כל בעל דרגה מסוימת, "מנקר" את זה שמתחתיו, "מנוקר" על-ידי זה שמעליו. בבוליטיקה יש, "מידרג היישור" — כל גורם, "מתיישר" לפי הגורם הסמוך לו, שהוא קיצוני קצת יותר ועשוי להאשימו מדי רגע בבגידה באיזה ערך; באופן כזה מתחוללת ריאקציה שרשרת, הגורמת שהקיצוני-שבקיצוני (כהנא במקרה שלפנינו — ומי לא יסכים שזה, "מקרה"?!) מגיע בהשפעתו עד המתון שבמתון. לאור זה נדמה לי, שהגיע מועד אחרון לשאלת השאלה: עד מתי יונה לריאקציה שרשרת זו שתפעל את פעולתה? כי המרחק בין מכאן ועד הנחת חוקי עין החת עין הוא אפס, ובשטח יש פשוט יותר ערבים.

זה לא פשוט להפסיק ריאקציה, אבל אפשרי, מפני שחוק "מידרג היישור" ניתן להפעלה הפוכה — בתנאי שהחוק המתון יבטח בצידקתו ובדרכו עד כדי כך שיוכל להשפיע על הגורם הסמוך לו, הקיצוני קצת יותר, להתמתן. הצרה היא, שקיצוניים מטבע ברייתם בוטחים בצידקתם במאה אחוז (מפני שהם מטרופים), ואילו המתונים מטבע ברייתם

הססניים (מפני שהם שפויים). אני מניח, שלפי הגדרה זו שימעון בריגורא לא היה הססן בכלל, ואילו רבן יוחנן בן-זכאי לא היה בעל ביטחון מוחלט. מיהו שימעון בריגורא של ימינו לא קשה לנחש. זהו אריאל שרון. משתבחים בו, ובצדק, שהוא, "השקט את ה"רצועה", כפתור ופרח! אבל את מילחמת יום-הכיפורים — המילחמה הראשונה שפתחו בה הערבים מאז 1948 — הוא לא מנע. הוא לא יכול למנוע (לצורך דיון זה אין זה חשוב כלל מה היו תוצאות מילחמה זו, טקטית ואסטרטגית; חשוב לקבוע שהערבים, "האלה", בעלי המנטליות, "הזאת", ש"מבנינים רק את שפת הכוח" ש"צריך להחזיק אותם קצר", והכיחו כי הם מסוגלים לתכנן מילחמה, ולעשותה).

ומיהו רבי יוחנן בן-זכאי? הנה, פה קבור הכלב! אדרבה, הגידו? מי האיש שיקום ויגיד עכשיו בקול גדול וחוק: מירושלים הבוררת, כלומר מחברון, צריך לצאת! לא יהיה פתרון בחברון, לא יהיה מנוס מעוד מילחמה אם נשאר בחברון! תשובתו של עם בריא להריגת ששה מבניו אינה נקמה (הדם לא יכופר אלא בדם), כפי שצווח הרב דרוקמן בחברון — וכל מי שהאזין ל"קול ישראל" שמע! אינה עין תחת עין, אינה "יד חזקה" — אלא מעשה חיובי המוליד לפתרון ולא מרחיקו או מקעקעו כליל. אנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות, לא לנקום ולהינקם; ומי לא יודע כמה עוד נותר לבנות בארצנו — ואין אדם, ואין משאבים! אבל נהרגו שם ששה יהודים! איך אפשר לשבת בשקט? אפשר ואפשר, אם נישמע לקול התבונה. את מבצעי פעולת הטרור צריך ללכוד. אבל לייצר להם יורשים בתריסרים מתוך הנוער החברוני על-ידי הפעלת "יד חזקה" — זה מעשה נכון? כאשר אתה נמנע, ופצע גדול נפער בבשרך — מה תעשה? תחבוש את הפצע, ואז תגרד אותו למען יזוב עוד ועוד דם?

רבן יוחנן בן-זכאי! לא, אדרתך לא נפלה על שימעון פרס, אשר אולי הצליח לחמוק במיומנותו המפורסמת מחריצת דעה מובהקת, היא גם לא נפלה על יצחק רבין, מרוב שהוא מתחבט מה טוב ומה רע ליהודי, "מחנה אלון", שלא לדבר על עזר ויצמן, שפשוט עשה במכנסים ונשבר ברגע שאסור למצביא להישבר.

דווקא חיים ברלב התנשא הפעם משכמו ומעלה על פני מדמנת הפוליטיקה הישראלית, והעמיד את עצמו כצוק סלע מול הדמגוגיה הקנאית, שחרתה העימות האלים והמילחמה המתמדת. שמעתי דובר בכנסת, ואמרתי בלבי: נו, אולי לא רבן יוחנן בן-זכאי, אבל לפחות רבן. סוף סוף קם מנהיג. מי יודע, אולי יצא מתוך מעו, אולי יתקטב העם עכשיו באורח מובהק יותר לשני מחנות, מחנה ברלב ומחנה שרון, ואולי יהיו בחירות, ואולי העם ידע בעד מי הוא מצביע ובעד מה הוא מצביע.

האסטרולוגיה!

אוי ואבוי! או שלא ייחסתי רצינות מספקת לתחזית האסטרולוגית שלמזלי הביש, או קראתי את התחזית בעיתון ולא-נכונן, או קראתי בטעות את התחזית השכנה מתוך אמונה שמזל השכן ירוק יותר, וכך לא צפיתי את הצפוי מכל צפוי, והוא שמיספר נכבד של חסידו המדע המדוייק והאמין, שאסטרולוגיה שמו, יפגעו עד כדי טירחה להגיב על רשימתי הנקלה, (נדבר על אסטרולוגיה, שפורסמה במדור זה לא מכבר. אחד מהם, והוא עורך-דין בישראל, אף איים במכתבו (ש, העולם הזה 2226) בהגשת מישפט נגדי בגין הוצאת שם רע! יושב לו עיתונאי בור ושוגה בהבלים, שוו בנפשכם — יושב לו עיתונאי בור ושוגה בהבלים, ומחליט לפתע לכתוב מאמר נגד הפיסיקה או המתמטיקה, והדברים מתפרסמים שחור על גבי לבן, ואלפים ורבבות קוראים אותם, ואז, מובן מאליו, מתחילה לרחף סכנת איומה של שם רע על כל הפיסיקאים והמתמטיקאים, העוסקים במדעים אלה אם כמקצוע ואם כתחביב, ושמים הטוב נפגע ו/או עשוי להיפגע! היש בעולם פיסיקאי ראוי לשמו, שלא יתרשם ממאמר שיקבע, שהפיסיקה מתעתעת, ואין היא מדע בכלל?

על כן, במקום לתהות על מקטרגי בגין דברים שכתבתי על חמת האסטרולוגיה במקום לשאול אם במכתבים שנשלחו ל"העולם הזה" בקשר לרשימתי היה פסוק אחד שהזים טיעור אחד שלי, במקום לשאול שאלה פשוטה כגון: "מהם יסודות האסטרולוגיה?" כלומר, מהם העובדות והנתונים והמיימצאים הממשיים והייחסיים, מעבדתית או מתימטית-סטטיסטית או לוגית, שעליהם מיוסד מדע האסטרולוגיה (הבדל מאמונות תפלות עתיקות גם חזשות, המתומנות יפה על-ידי בעלי הדבר), ונוכח המשבר המתחולל עתה בעליל בגין רשימתי האומללה במיזור האסטרולוגיה הישראלית (עובדה: הוצא שם רע על אנשים, נתקפחה פרנסת העוסקים בכך, העתונים חדלו לפרסם טורי אסטרולוגיה הורוסקופית, האישי-הקטן-ברחוב איבד את משענתו בחיים ואינו יודע כיצד לנהוג משבוע אסטרולוגי לשבוע אסטרולוגי) — אני מכיר בזה בכל הרצינות שאני מסוגל לה בדברי על מדע מדויק: כל מה שטענתי נגד עבודת כוכבים ומזלות אין לו שחר! האסטרולוגיה היא מדע אמין ורב ערך לגבי כל אחד מאתנו. גרמי השמים הם בעלי השפעה מכרעת על מסילות חיינו (כפי שיעיד כל מי שראה יהודים מתפללים מול הלבנה). מי יתן, וישקוד עם ישראל על האסטרולוגיה, ויאיר לו מזלו, והוא שנאמר: "דרך כוכב מיעקב (שרת) — ונפל בישראל".

עונה אחרונה בדיקליה

(המשך מעמוד 67)
כעור לידו של דיגלי, הגרוש מאז '68, עומדת אמי לי, עולה מארגנטינה שהתי-מקמה תחילה בקיבוץ יגור, עד שגנתה למודעה שהציעה עבודה בכפר-הנופש. "הגעת למקום והתאהבתי בדיגלי", מודה אמי. "אבל יותר מאשר בו, התאהבתי בכל מה שיש מסביב".

לא קשה להבין את אמי. מי שמטריח את עצמו לעשות שלושה קילומטרים ב"נסיעה בכביש בין דיונות החול, מגיע לננוה בלב המידבר. כמה דקות של שהייה במקום משחררות את הגוף והנפש מכל פגעי העולם החיצוני. מרכז הפעילות נמצא במשך היום על החוף. בלילה הוא עובר אל הבר, ואל רחבת הריקודים הצמודה אליו. עם סדר יום כזה, אפילו חבריו של דיגלי, אנשי הביטחון הנוקשים, אינם יכר לים להישאר אדישים. כך נראה לפני שבע מי שהיה איש המודיעין של המישרה, סמי נחמיאס. רוקד כנער צעיר ביער של

איש-דיקליה דיגלי
שמעון רים

חתיכות. מסביבו רקדו אנשים רציני-ניים. וסמך חברה מימית שקפצו לעשות קצת שמח. רק מושל רפיח, סגן-אלוף אלי שחק, שנודמן למקום, לא יצא מכליו. אולי בשל המדים שלבש, שאילצו אותו לשמור על התדמית.

הלקוחות הבזכוניים ביותר במקום הם האר"מניקים. הללו מגיעים כל ערב, ללא יוצא מן הכלל, ולא עוברים לפני שהם מרוקנים את הבר. כרגע שוהה באיזור רישם מיוחד על הבתורות הישראליות. אולי בגלל שהן יודעות כי היתידה אינה נשאת במקום זמן רב, והיא אמורה להת-ליף יחידה אחרת בלבנון. דיגלי עצמו אינו נראה נהנה פחות מן האורחים שלו. הוא כבר אינו עובד קשה כמו בימים עברו. דיגלי מסר את ניהול המתקנים השונים במקום לדידיים. תמורת אחוים. בידי השאיר רק את הבר. כך מנהל חדר-האוכל. המגיש שלוש ארוחות מלאות ביום. בידי מישפחת פדלון והתבכ שלמה ("שף סלומון"). המנהלים את העסק כקולקטיב. על אחוקת מיתקני המגורים אחראי כיום אבי קונפורטי, בעל מוסך מתל-אביב. שמאס בשמן וברגיו והחליפם בחול וים.

היתידים מבין אנשי הצוות שטומן את ידו בצלחת ואינו לוקח חלק בהילולה היום-יומית. יחד עם האורחים, הוא שומר המקום. פאדל. זהו בדואי אצילי אמיתי. הבנות נכשלות אחרי השניה בנסותן למשוך את פאדל יפה-התואר אל רחבת הריקודים. הוא לא יתשתה לעסוק בפולחן של תנועות-גוף משונות. כך כל המתנהג שומר-מסורת. פחות שמרן ממנו הוא המציל הבדואי חאלד עלי. הוא היה המציל של אנשי האו"ם עוד לפני הכיבוש, ודיגלי אימץ אותו. חאלד מכר להסדר עם ה"מתירנות ומעלים עין כאשר הבנות על החוף שומטות את החזייה. נראה שהבדואים יצטערו, כמו כל האחי רים, על האקדום הקסום הזה. אפשר להתי-ווכח אם הפיניו הכרחי או לא, ואם צריך להחזיר שטחים או לא. אך דבר אחד בטוח, למי שעוד לא היה שם: עתה זוהי ההזדמנות האחרונה.